

Goedkeuring van de in 1928 te Rome gesloten herziene Berner Conventie, enz. — Wijziging van de Auteurswet 1912, enz.

Pour Monaco:

R. SAUVAGE.

Pour la Norvège:

ARNOLD RÆSTAD.

Pour les Pays-Bas:

A. VAN DER GOES.

Pour la Pologne:

STEFAN SIECZKOWSKI.

FRÉDÉRIC ZOLL.

Pour le Portugal:

ENRIQUE TRINDADE COELHO.

Pour la Roumanie:

THEODORE SOLACOLO.

Pour la Suède:

E. MARKS VON WURTEMBERG.

ERIK LIDFORSS.

Pour la Suisse:

WAGNIÈRE.

W. KRAFT.

A. STREULI.

Pour la Syrie et le Grand Liban:

BEAUMARCHAIS.

Pour la Tchécoslovaquie:

V. MASTNY.

Prof. dr. KAREL HERMAN-OTAVSKY.

Pour la Tunisie:

BEAUMARCHAIS.

254. 3.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Algemeen.

Van 7 Mei 1928 tot 2 Juni daaropvolgende is te Rome eene internationale conferentie gehouden tot herziening van de (herziene) Berner Conventie ter bescherming van letterkundige- en kunstwerken. Aan die conferentie namen deel afgevaardigden van 69 Staten, waarvan 39 reeds tot de Berner Unie behorende. Bovendien waren vertegenwoordigd de Volkenbond, het Institut International de Coopération Intellectuelle te Parijs en natuurlijk het Bernsche Bureau van de Unie, dat in de voorbereiding van de conferentie een zoo belangrijk deel heeft gehad. Nederland was vertegenwoordigd door Mr. H. L. DE BEAUFORT, voorzitter van de Commissie van Advies bedoeld bij de artt. 50d vlg. der Auteurswet 1912, Mr. F. W. J. G. SNIJDER VAN WISSENKERKE, oud-raadadviseur bij het Departement van Justitie, voorzitter van

de groep Nederland der Association Littéraire et Artistique Internationale en Mr. L. J. PLEMP VAN DUIVELAND, chef van den Persdienst aan het Departement van Buitenlandsche Zaken. De beide laatsten hadden ons land ook in 1908 bij de herziening te Berlijn vertegenwoordigd (Nederland was toen nog niet bij de Berner Conventie aangesloten). Als technisch raadsman met het oog op het muziekauteursrecht was aan de delegatie de heer A. D. LOMAN, directeur van het Bureau voor Muziek-Auteursrecht te Amsterdam, toegevoegd.

Het was voor de eerste maal sedert den wereldoorlog, dat weer eene officieele conferentie bijeenkwam om zich bezig te houden met de internationale regeling van het auteursrecht en de deelname van zooveel landen heeft het bestaansrecht van de Berner Unie niet weinig bevestigd. Doch niet alleen, dat behouden is gebleven hetgeen tot dusverre op het gebied van bescherming van den auteur was bereikt, de ontwikkeling heeft zich verder voortgezet. Het resultaat van de conferentie is — afgezien van enkele wenschen — neergelegd in eene nieuwe conventie, welke voor de toetredende Staten bestemd is de bestaande conventie te vervangen. Die nieuwe conventie wijkt in den vorm niet meer af van de geldende dan noodig is. Zoo is, wanneer een nieuw artikel werd opgenomen, van de aanduiding met „bis” gebruik gemaakt, zoodat niet eene volledige nieuwe nummering behoefde plaats te vinden. Slechts betrekkelijk weinig veranderingen zullen in de Nederlandsche auteurswet noodig zijn om deze bij de nieuwe conventie te doen aanpassen. Dit vindt zijne oorzaak mede hierin, dat — afgezien van de materie der reserves, waarover hieronder meer — Nederland zeker niet in de achterste gelederen staat op het terrein van het auteursrecht.

De nieuwe conventie is ook door Nederland geteekend. De strekking van het onderhavige wetsontwerp is om de goedkeuring te verkrijgen, vereischt alvorens tot bekrachtiging kan worden overgegaan. Het is de bedoeling, dat de toetreding van Nederland tot de nieuwe conventie, evenals ten aanzien van de bestaande, zal gelden ook voor Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao. Deze Memorie draagt dan ook mede de onderteekening van den Minister van Koloniën.

Terwijl hieronder bij de artikelsgewijze bespreking van de nieuwe conventie er telkens op zal worden gewezen in hoeverre de nieuwe regeling van de oude afwijkt, waarbij tevens zal worden nagegaan of en in hoeverre wijziging van de Auteurswet 1912 daarvan het gevolg moet zijn, moge hier nog eene beschouwing worden gewijd aan de door Nederland bij zijne toetreding in 1911 tot de te Berlijn herziene Berner Conventie gemaakte reserves. Gebruik makende van de in het laatste lid van art. 25 dier Conventie gegeven bevoegdheid om bepalingen van de oorspronkelijke conventie van 1886 „provisoirement” te doen gelden in plaats van die der herziene conventie, heeft Nederland twee reserves gemaakt, n.l. ten aanzien van vertalingen en ten aanzien van het journalistiek auteursrecht. Dientengevolge geldt hier te lande nog niet de regel, dat het uitsluitend vertalingsrecht van den auteur denzelfden duur heeft als het auteursrecht in het algemeen (te vergel. art. 39 der Auteurswet 1912), terwijl ook het journalistiek auteursrecht (te vergel. art. 15 der Auteurswet 1912) minder beschermd wordt dan volgens de te Berlijn herziene conventie (art. 9) het geval is. De vraag rijst thans: moet Nederland die reserves thans opnieuw maken? Het wetsontwerp, over het maken van reserves zwijgende, beantwoordt die vraag ontkennend. De bekrachtiging van de nieuwe conventie geschiedt zonder meer. De reserves zijn in 1911 „voorloopig” (provisoirement) gemaakt. Bij de nieuwe conventie wordt de gelegenheid tot het maken van reserves beperkt. En al heeft men het niet aangedurfd die gelegenheid geheel weg te nemen, het openlaten van de gelegenheid is zeker niet geschied met het oog op ons land. Er is geen voldoende grond, waarom Nederland, vergeleken bij de omringende landen, in eene uitzonderingspositie zou blijven. Italië, dat ook eene reserve had ten aanzien van vertalingen, laat die reserve eveneens vallen. Wat dit punt betreft, kan eene overgangsbepaling reeds verkregen rechten handhaven. En de be-

Goedkeuring van de in 1928 te Rome gesloten herziene Berner Conventie, enz. — Wijziging van de Auteurswet 1912, enz.

teekenis van het vervallen van het voorbehoud ten aanzien van het journalistiek auteursrecht is betrekkelijk gering, daar de conventie alleen regelt de overneming uit de pers van het eene land door de pers van het andere land (art. 9 der nieuwe conventie), zoodat de materie, wat de verhoudingen bij de binnenlandse pers aangaat, kan geregeld blijven op denzelfden voet als tot dusverre.

Artikelen van het verdrag.

Art. 1. „Les pays contractants” is vervangen door „Les Pays auxquels s'applique la présente convention”. Eene wijziging uitsluitend van formeele beteekenis, aangebracht op verzoek van Engeland met het oog op het constitutioneele recht van het Britsche Rijk.

Deze wijziging is ook in andere artikelen overgenomen.

Art. 2. Het artikel vermeldt ook „conférences, allocutions, sermons et autres œuvres de même nature”. Tot wijziging van de Auteurswet 1912 behoeft dit niet te leiden, daar dit alles begrepen is in „mondelijke voordrachten” vermeldt onder 3°. van art. 10 der wet.

Het slot van het eerste lid van genoemd art. 10 spreekt van „op welke wijze of in welken vorm het (= het voortbrengsel op het gebied van letterkunde, wetenschap of kunst) ook verveelvoudigd kunne worden”. Dit is in overeenstemming met art. 2 der geldende conventie, dat spreekt van „le mode ou la forme de reproduction”. Het nieuwe artikel noemt juist „le mode ou la forme d'expression”. Het art. 10 der wet is daarmede in overeenstemming te brengen door het slot van het eerste lid te lezen: „en in het algemeen ieder voortbrengsel op het gebied van letterkunde, wetenschap of kunst, op welke wijze of in welken vorm het ook tot uitdrukking zij gebracht.”

Art. 2bis. Dit artikel is opgenomen om enkele bepalingen in vreemde wetgevingen zeker te stellen. Men kan zich afvragen, of dit artikel wel strikt noodig ware geweest. De aangesloten landen toch behouden ook zonder dat artikel wel eenige vrijheid om de grenzen van het auteursrecht vast te stellen, voorzover zij daarbij niet uitdrukkelijk met eene bepaling der Conventie in strijd komen. De regel b.v. dat geen auteursrecht bestaat op wetten, verordeningen enz. geldt vrij algemeen (c.f. art. 11 Auteurswet 1912), hoewel de Conventie daaromtrent geen bepaling bevat. In elk geval zal thans vaststaan, dat art. 16, laatste lid, der Auteurswet voldoende door de Conventie wordt gedekt.

Artt. 3, 4 en 5 brengen niets nieuws.

Art. 6. In dit artikel is verwerkt het Protocol van 20 Maart 1914, dat ook voor Nederland gold (te vergel. K. B. van 15 April 1915, *Stbl.* n°. 186). Het geeft dus niets nieuws.

Art. 6bis. Dit is een belangrijk artikel, omdat daarin de kern ligt van de bescherming van de „droits moraux” van den auteur. Van hoeveel belang het ook zij, dat deze rechten thans internationaal worden erkend, tot aanmerkelijke wijziging van de Auteurswet 1912 behoeft het artikel niet te leiden.

De toegekende rechten zijn:

a. als auteur te worden erkend (revendiquer la paternité de l'oeuvre);

b. zich te verzetten tegen wijzigingen in het werk, die de eer of den goeden naam van den auteur zouden kunnen schaden.

Beide rechten gelden ook al is overigens het auteursrecht overgedragen.

De uitwerking wordt overgelaten aan de nationale wetgevingen.

In de artt. 25, 27 en 34 der Auteurswet 1912 vindt men eene regeling, welke (behoudens eene kleine in art. 25, lid 1, aan te brengen verandering) aan de voorschriften van art. 6bis der Conventie voldoet.

Wat het recht sub a betreft: art. 25, lid 2, verbiedt het maken van eenige wijziging in de „benaming van het werk en

van de aanduiding van den maker, voorzover deze op of in het werk voorkomen”. Hierdoor wordt dus het vaderschap van den auteur erkend, daar hij immers kan eischen, dat het publiek bij de kennismaking met het werk den juiste auteursnaam vermeld zal vinden. De strafrechtelijke sanctie vindt men in art. 34 der wet.

Ook zij gewezen op art. 27 der wet, dat ongetwijfeld op hetzelfde beginsel berust als art. 6bis der Conventie, n.l. dat de auteur, ook al heeft hij zijn auteursrecht geheel overgedragen, nog zijn onvervreemdbaar „droit de paternité” behoudt, hetwelk hem zelfs bij inbreuk op het auteursrecht eene actie tot schadevergoeding geeft naast die welke den rechthebbenden op het auteursrecht toekomt.

Wat het recht sub b betreft: dit wordt geregeld in art. 25, leden 1 en 3, der wet. Zelfs is onze wet in hare bescherming van den auteur iets minder beperkt, daar volgens de Conventie de auteur slechts tegen kan houden eene wijziging, welke zijne eer of goeden naam zou kunnen schaden, terwijl art. 25, laatste lid, der wet spreekt van wijzigingen, van zoodanigen aard, dat de maker of zijne rechtverkrijgenden te goeder trouw hunne toestemming daartoe niet zouden mogen weigeren.

Echter is art. 25 der wet niet van toepassing ten aanzien van bouwwerken en werken van op nijverheid toegepaste kunst. De werken van op nijverheid toegepaste kunst worden krachtens de Conventie (art. 2, laatste lid) slechts beschermd voorzover de nationale wet dit toelaat. Die uitzondering kan dus blijven bestaan. Doch met het oog op de Conventie is het beter de uitzondering voor bouwwerken te doen vervallen. Van groote praktische beteekenis zal dit wel niet blijken. In art. 25, lid 1, der Auteurswet zullen dus de woorden „met uitzondering van bouwwerken,” moeten vervallen.

Art. 7. Het artikel brengt niets nieuws.

Art. 7bis. Het artikel regelt den duur van het gemeenschappelijk auteursrecht.

Den hoofdregel vindt men terug in art. 37, lid 2, der Auteurswet 1912, zoodat wijziging niet noodig is.

Art. 8. Het artikel komt overeen met het bestaande, dat echter Nederland, door het gemaakte voorbehoud, niet bindt. Dit voorbehoud is echter, gelijk onder Algemeen gezegd, bestemd te vervallen. De Nederlandsche wet is dan met den nieuwen toestand in overeenstemming te brengen door schrapping van art. 39 der Auteurswet 1912, waardoor ook voor de vertaling de duur van art. 37 der wet zal komen te gelden. Met de schrapping ga eene overgangsbepaling gepaard.

Art. 9. Dit artikel regelt het journalistiek auteursrecht. Eene vergelijking met het bestaande art. 9 heeft weinig zin, omdat Nederland door dat artikel tot dusverre niet gebonden is, wijl op dit punt een voorbehoud was gemaakt. Gelijk reeds onder Algemeen gezegd, is het de bedoeling ook dit voorbehoud te laten vallen en het nieuwe art. 9 onvoorwaardelijk te aanvaarden. Onder de oogen is dus te zien in hoeverre het art. 9 in zijne bescherming verder gaat dan art. 15 der Auteurswet 1912. Voor wat betreft overneming uit een binnenlandsch blad of tijdschrift door een ander binnenlandsch blad of tijdschrift, kan de inhoud van het art. 15 zakelijk worden gehandhaafd. Doch voor overneming uit de buitenlandsche pers is eene bijzondere voorziening noodig om vast te leggen:

1°. dat overneming van artikelen slechts geoorloofd is wanneer het geldt actueele artikelen over economie, politiek of godsdienst (uiteraard slechts voorzover het auteursrecht niet is voorbehouden);

2°. dat het auteursrecht ook ten aanzien van artikelen over politiek kan worden voorbehouden.

Art. 10. Het artikel komt met het bestaande overeen. Van eene nadere aanduiding in de Conventie zelf hoever het ontleningsrecht precies gaan mag, is ten slotte afgezien. Wel heeft de Conferentie een wensch uitgesproken, luidende: „De Confe-

Goedkeuring van de in 1928 te Rome gesloten herziene Berner Conventie, enz. — Wijziging van de Auteurswet 1912, enz.

rentie spreekt den wensch uit, dat elke wetgeving duidelijk de grenzen van het ontleeningsrecht aangeeft."

De materie wordt bij ons geregeld in art. 16 der Auteurswet 1912. Plannen om tot de mogelijkheid van nadere preciseering te komen bestonden reeds eerder. Die plannen worden ondersteund door voormelden wensch. Intusschen, waar de nadere regeling nog al specieus kan worden, is het beter om deze over te laten aan een algemeenen maatregel van bestuur. Daardoor wordt ook wijziging, wanneer daaraan in de praktijk behoefte blijkt, op eenvoudiger wijze te bewerkstellingen.

De noodige wettelijke voorziening kan worden getroffen door aan art. 16, lid 1, der Auteurswet toe te voegen: „Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur nader te bepalen, wat is te verstaan onder enkele korte gedeelten en enkele korte opstellen of gedichten, in den eersten zin bedoeld."

Art. 11. Het artikel onderging geen verandering. In het tweede lid is sprake van opvoering van de *vertaling* van het werk. De hiervoren gemaakte opmerkingen met betrekking tot het vertalingsrecht gelden ook hier. Door schrapping van het geheele art. 39 (*dus ook het tweede lid*) der Auteurswet 1912 wordt ook hierin voorzien.

Art. 11bis. Dit nieuwe artikel behandelt de radio-diffusie. In beginsel (lid 1) is gesteld, dat de radio-diffusie van een werk het uitsluitend recht van den auteur is. De nadere uitwerking wordt overgelaten aan de nationale wetgevingen, waarbij het recht wel mag worden beperkt, doch de zedelijke rechten van den auteur niet mogen worden aangetast, noch ook zijn recht op eene billijke vergoeding (lid 2). Dit tweede lid is bedoeld als een compromis met het oog op die Staten, welke bezwaar zouden hebben het recht van radio-diffusie geheel gelijk te stellen met de andere uitsluitende rechten van den auteur. Tot die landen behooren vooral Australië en Nieuw-Zeeland.

Wat is het standpunt van de Nederlandsche wet? Aannemelijk is, dat diffusie door radio eene „openbaarmaking" is in den ruimen zin van de Auteurswet 1912. Implicite wordt dat ook door de jurisprudentie aangenomen (zie b.v. vonnis van kantonrechter Hilversum d.d. 27 Sept. 1927, *Weekblad v/h Recht* n°. 11756). Aanvulling van de Auteurswet is dus niet noodig. Niettemin kan eene bevoegdheid tot het treffen van regelingen, als in het tweede lid van de Conventie-bepaling bedoeld, bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorbehouden, waarvan dan kan worden gebruik gemaakt, wanneer de behoefte daaraan zich in de praktijk doet voelen. Mitsdien is in de Auteurswet 1912 op te nemen een nieuw art. 17bis, luidende:

„Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur de uitoefening van het recht van den maker van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst met betrekking tot de openbaarmaking van dat werk door radio-verspreiding nader te regelen. Daarbij worden de zedelijke rechten van den maker geëerbiedigd en wordt zijn recht op eene billijke vergoeding, indien deze openbaarmaking zonder zijne toestemming wordt toegestaan, erkend."

Door deze aanvulling wordt dan tevens vastgelegd, dat de radio-diffusie eene wijze van openbaarmaking is.

Art. 12. Het artikel geeft niets nieuws.

Art. 13. Slechts het derde lid is gewijzigd, en wel omdat daarin thans niet meer gesproken moet worden van „de tegenwoordige overeenkomst" (*la présente Convention*), doch de Conventie van 1908 moet worden vermeld.

Art. 14. In het eerste lid is ingevoegd — eigenlijk overbodig — „l'adaptation", hoewel reeds krachtens art. 12 der Conventie „adaptation" valt onder de ongeoorloofde „appropriations indirectes". De Auteurswet 1912 geeft eene algemeene bepaling in art. 13, welke ongetwijfeld ook op de hierbedoelde filmbewerking van toepassing is.

Verder is de omschrijving van de eischen, waaraan een kinematografisch werk moet voldoen om als zoodanig beschermd

te zijn, eenigszins gewijzigd (art. 14, lid 2). Als eenige eisch wordt gesteld, dat de auteur aan het werk moet hebben verleend een oorspronkelijk karakter. Ontbreekt dit karakter, b.v. bij een film, welke zich er toe bepaalt om hetgeen zich b.v. op straat afspeelt in beeld te brengen, dan is er toch nog altijd de bescherming als fotografie.

De Auteurswet 1912 houdt het onderscheid (bescherming als kinematografisch werk — bescherming als fotografie) niet voldoende in het oog, doordien fotografische werken en kinematografische werken doorlopend op één lijn worden gesteld (artt. 10, onder 9°, en 40 der Auteurswet). Ten aanzien van het art. 10 is dit geen bezwaar, doch bij art. 40 zal een onderscheid moeten worden gemaakt al naar gelang het kinematografisch werk een oorspronkelijk karakter heeft. Slechts als het oorspronkelijke karakter ontbreekt, is de gelijkstelling met de fotografie — d. w. z. de bescherming van korteren duur — geoorloofd. Derhalve zijn in art. 40 der Auteurswet de woorden „en kinematografische" te schrappen en worde een tweede lid toegevoegd, luidende:

„Hetzelfde geldt ten aanzien van kinematografische werken, waaraan het karakter van oorspronkelijkheid ontbreekt."

Op de werken, welke wel een oorspronkelijk karakter hebben, vindt dan vanzelf art. 37 der Auteurswet toepassing.

De wijziging in het derde lid der Conventie-bepaling is zuiver redactioneel.

Artt. 15, 16 en 17 brengen niets nieuws.

Art. 18. De nieuwe bijvoeging in het vierde lid „ou par abandon de réserves" is van belang, wanneer Nederland de reserve in zake de vertaling zal laten vallen. Daardoor toch wordt eene overgangsbepaling mogelijk.

Artt. 19 tot en met 22 brengen niets nieuws.

Art. 23. Het maximum der jaarlijksche kosten van het Internationale Bureau is gebracht op 120,000 Zwitsersche franken. Het geldende maximum was sedert 1921 100,000 Zw. fr.

De verdere veranderingen zijn van formeelen aard.

Art. 24 brengt niets nieuws.

Artt. 25 vlg. Deze artikelen, welke van formeelen aard zijn, ondergingen verschillende veranderingen, welke in het algemeen echter afzonderlijke vermelding niet behoeven. Slechts zij nog eens herinnerd aan het streven, dat heeft voorgezeten, om het maken van reserves zooveel mogelijk te voorkomen, zij het ook dat men het niet heeft aangedurfd de gelegenheid daartoe geheel te doen vervallen. Tevens zij gewezen op art. 28, lid 1, der Conventie, waaruit blijkt, dat de ratificatie in elk geval vóór 2 Juli 1931 zal moeten plaats vinden.

De Volksraad van Nederlandsch-Indië heeft in zijne vergadering van 23 Juli j.l., blijkens zijn in afdruk hiernevensgaand advies, besloten te adviseeren tot aanneming van het wetsontwerp.¹⁾

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

BEELAERTS VAN BLOKLAND.

De Minister van Justitie,

J. DONNER.

De Minister van Koloniën,

DE GRAAFF.

¹⁾ Gedrukte stukken van den Volksraad, Zittingsjaar 1929—1930, onderwerp 127, Zittingsjaar 1930—1931, onderwerp 19, stukken 1 t/m 3. *Handelingen* blz. 422.